

Linus Klackenberg
Linus.Klackenberg@energigas.se

Dnr: M2022/01389

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till
m.miljoprovningsenheten@regeringskansliet.se

Stockholm den 31 oktober 2022

Remissvar av SOU 2022:33 – Om prövning och omprövning – en del av den gröna omställningen

Energigas Sverige, som är branschorganisationen för energigaserna i Sverige, har tagit del av rubricerat betänkande. Vi vill gärna bidra med synpunkter och delger härmed vårt yttrande enligt Miljödepartementets remiss den 23 juni 2022.

Mycket mer förnybar gas behövs snabbt – effektiv tillståndsprocess viktigt

Vi står inför en investeringsboom i ny produktion av förnybara gaser som biogas, förnybar vätgas och bio-DME. Med en ansträngd gasmarknad till följd av Rysslands krig i Ukraina, höga energipriser och ett behov att snabbt fasa ut rysk fossil energi behöver produktionen av förnybara gaser öka snabbt. Det är ett effektivt och långsiktigt svar på den ansträngda energimarknaden, ger stärkt försörjningstrygghet och bidrar till att uppfylla klimatmålen. Biogas är också nödvändigt i ett hållbart cirkulärt samhälle genom effektiv avfallshantering samtidigt som jordbrukets näringsämnen återcirkuleras och behovet av mineralgödsel minskar.

När nu de ekonomiska förutsättningarna för biogasproduktion finns genom ökad efterfrågan och viktiga styrmedel på plats finns många pågående projekt som är i, eller strax kommer in i, tillståndsprocesser. Många projekt är också på gång för produktion, lagring och distribution av förnybar vätgas och e-bränslen och i en nära framtid väntas produktionsanläggningar för förnybara gaser från lignocellulosa komma i gång med nya tekniker. Till detta kommer behov av investeringar i infrastruktur för lagring och distribution av förnybara gaser för att möjliggöra omställningen. Många av investeringarna har fått stöd från Klimatklivet vilket kräver snabba tillståndsprocesser för att få projekten klara i tid. Det är därför väldigt viktigt att tillståndsprocesserna för nya anläggningar effektiviseras och snabbas upp så mycket som möjligt - och så snart som möjligt.

Vi ser också ett behov av lättnader i regelverket redan nu till vintern för att möjliggöra ökad produktion i befintliga biogasanläggningar utan behov av nya tillstånd för att befintligt produktionstak i tillståndet överskrids.

Generella synpunkter

Energigas Sverige välkomnar en gedigen utredning och står bakom många av förslagen. Vi har dock svårt att se hur de visserligen många men små förändringarna som föreslås på ett snabbt och radikalt sätt kommer att korta tillståndsprocesserna. Förslagen förefaller välmotiverade och kan absolut ge mer förutsägbara, tydligare och effektivare processer, men som utredningen själv konstaterar så väntas det inte korta processerna i särskilt stor utsträckning för merparten av tillståndsärenden – utan främst kapa tider för de allra längsta. Det är frustrerande att inte mer banbrytande förslag eller lättnader i reglerna föreslås så att exempelvis biogasproduktion kan komma tillstånd snabbare. Samtidigt är Miljöprövningsutredningen en i raden av utredningar på senare tid med syftet att effektivisera tillståndsprocesserna (och den nya regeringen föreslår ytterligare en). Energigas Sverige anser därför att det är hög tid att genomföra alla förbättrande förslag så snart som möjligt.

Även om många av förslagen föreslås träda i kraft 1 jan 2024 – tillför tillräckliga resurser nu

Merparten av förslagen som innebär författningsändringar föreslås genomföras samlat och träda i kraft 1 januari 2024. Det är sannolikt en rimlig tidpunkt, men vissa delar bör genomföras omgående. Det viktigaste är att redan nu i höstbudgeten kraftigt öka resurserna till provningsmyndigheterna som redan är underfinansierade så att de har tillräckliga resurser för att ta fram nödvändiga vägledning, vara mer aktiva, stöttande och samordnande genom hela processen och för att kunna handlägga ärendena så skyndsamt det går inom befintligt regelverk. Till denna resursförstärkning bör redan nu de ökade resurser som tillkommer genom utredningens förslag tillföras.

Exempelvis bör förslaget om en särskild klimatstyrka på en av länsstyrelserna och ett kompetenscentrum på Energimyndigheten resurssättas och genomföras omgående. Vi vill betona vikten av att dessa funktioner får tillräcklig kompetens och prioritet för ärenden som rör produktion, lagring och distribution av förnybara gaser.

Flera av förslagen handlar om förstärkt samordnande roll för länsstyrelserna - något som skulle kunna förbättras redan utan regelförändringar genom större resurser till länsstyrelserna. Det finns ett stort behov av rekrytering av personal och ökad kompetens inom de kommande klimatförbättrande ärendetyperna och resurser för att förbereda för de effektivitetshöjande åtgärder och regeländringar som föreslås. Det finns ingen anledning att vänta med detta. Även Naturvårdsverket bör få ökade resurser nu för att intensifiera arbetet med förbättrade vägledning, generella föreskrifter och aktivare främjande åtgärder för effektivare miljöprovningar.

Genom att mer banbrytande förenklingar inte föreslås behöver annat skalas upp

Energigas Sverige konstaterar att några mer banbrytande åtgärder som potentiellt kraftigt skulle kunna förenkla, effektivisera och korta ner tiderna för tillstånd för exempelvis investeringar i produktion av biogas och andra förnybara gaser har utretts men förkastats av utredningen. Man anser att fördelarna inte uppväger nackdelarna och menar att övriga förslag sammantaget får bättre effekt. Förslag som förkastats handlar exempelvis om ett fjärde spår med B-anmälan, koncentration av provning av vissa ärenden till några få länsstyrelser och ett särskilt förtursförfarande för verksamheter som på ett väsentligt sätt bidrar till att nå klimatmålen. Energigas Sverige ser ingen anledning att ifrågasätta utredningens analys och slutsatser men beklagar att inte mer kraftfulla förändringar föreslås. För att övriga förslag ska få motsvarande effekt tror vi att kraftigt ökade resurser till provningsmyndigheterna är nödvändigt och att den förstärkta stödjande och samordnande rollen de föreslås få verkligen genomförs.

Naturvårdsverkets arbete med dels vägledning dels generella föreskrifter bör intensifieras med särskilt fokus på infrastruktur och produktionsanläggningar för förnybara gaser – för att den vägen kunna förenkla tillståndsprocesserna.

Specifika synpunkter

Energigas Sverige har i en skrivelse till Infrastrukturdepartementet och Miljödepartementet 28 september 2022 sammanställt vilka åtgärder som skulle kunna öka produktionen av biogas. Där tar vi upp nedan åtgärder som rör tillståndsprocesser:

- Inom ramen för pågående och kommande översyn av regelverk och initiativ kring miljö tillstånd – **prioritera, förenkla och snabba på tillståndsprocesserna för anläggningar för produktion, lagring och distribution av förnybara gaser**. Dessa lösningar bör betraktas som särskilt samhällsviktiga och ges snabbspår i linje med vad som

föreslås i REPowerEU.¹ De är avgörande för försörjningstryggheten, cirkularitet, effektiv avfallshantering, regional utveckling och för att nå miljö- och klimatmålen.

- Många producenter vill, och skulle snabbt kunna, utöka sin produktion men hindras av att en produktionsökning inte ryms inom befintligt miljötillstånd. Processerna att ompröva befintliga tillstånd samt att få nya tillstånd för tilläggsinvesteringar är omfattande och tar lång tid. **Förenklingar behöver införas för att skapa förutsättningar för snabb ökning av biogasproduktionen i befintliga anläggningar.**
- **Höj gränsen för när miljötillstånd krävs för biogasanläggningar och uppgraderingsanläggningar.** Det skulle snabba på och förenkla att få på plats många mindre biogasanläggningar exempelvis inom lantbruket. För mer information se [Energigas Sveriges synpunkter](#) på remissen ”Ett förbättrat genomförande av MKB-direktivet”, Dnr m2021/00596, där vi föreslår att gränsen för Tillståndsplikt B höjs till 15 000 MWh för biogasanläggningar och uppgraderingsanläggningar.
- **Ge tydliga direktiv till ansvariga prövningsmyndigheter att prioritera biogasanläggningar** (och andra produktionsanläggningar av förnybara gaser), att stödja och guida den sökande under processen och ge direktiv om att skyndsamt se över hur de på olika sätt kan snabba på tillståndprocessen. **Se till att tillföra tillräckliga resurser till prövningsmyndigheterna** för att kunna hantera ansökan snabbt samt bistå och guida i processen.
- Undersök om det går att ytterligare stötta projekt inför och under tillståndprocessen, exempelvis genom möjlighet att söka pengar eller få rådgivning av experter.
- Harmonisera Naturgaslagen (2005:403) med Ellagen (1997:857) med avseende på instans för beslut om koncession. Det skulle förkorta tillståndprocessen för koncession om Energimarknadsinspektionen får godkänna koncession även på gassidan. Det skulle underlätta möjligheterna att ansluta förgasnings- och förvätskningsanläggningar till transmissionsnätet. Se [Energigas Sverige hemställan 2021-02-24](#).

Energigas Sverige konstaterar att utredningen ger förslag för att förenkla, effektivisera och öka resurserna för tillståndsprövningarna som berör flera av punkterna ovan. Det är dock tveksamt om de får någon betydande effekt för att kapa tiderna och minska den administrativa bördan för verksamhetsutövare inom exempelvis produktion av förnybar gas. Som nämnts ovan är den snabbaste och kanske viktigaste kortsiktiga åtgärden att tillföra kraftigt ökade resurser till prövningsmyndigheterna samt att inrätta klimatstyrkan och kompetenscentrumet.

Förenkla för befintliga biogasanläggningar att öka produktionen redan nu genom ett anmälningsförfarande

Energigas Sverige ser positivt på förslagen om att förenkla vid ändring av verksamhet. Det föreslås bland annat att ändringstillstånd blir huvudregel och att utrymmet för anmälan vid ändring av tillståndspliktig verksamhet ökar. Det är tveksamt om det gör stor skillnad för exempelvis biogasanläggningar, men förslag i rätt riktning.

Med tanke på hur brådskande det är att öka biogasproduktionen anser vi att det för befintliga biogasanläggningar som vill öka produktionen bör kunna förenklas ytterligare och redan till årsskiftet, vilket vi lyfter i vårt remissvar på Promemorian *Tillfälliga åtgärder för att underlätta bränslebyte för fjärrvärmearläggningar* Dnr: M2022/01924. Idag finns det tekniska möjligheter att snabbt öka biogasproduktionen i flera befintliga anläggningar, men detta hindras av att en produktionsökning inte ryms inom befintligt miljötillstånd. Processerna att ompröva befintliga

¹ Utdrag ([Planen REpowerEU samt meddelande om el- och gasmarknaden - Regeringen.se](#))
Kommissionen föreslår också ett reviderat tillståndsförfarande för förnybar energi som innebär att medlemsstaterna ska identifiera och miljöbedöma områden där anläggningar och distributionsnät snabbt kan få nödvändiga tillstånd utan individuell miljöbedömning.

tillstånd samt att få nya tillstånd för tilläggsinvesteringar är omfattande och tar lång tid. Energigas Sverige anser att nu remitterat förslag (*Dnr: M2022/01924*) bör kompletteras så att det blir möjligt att öka produktionen av förnybar gas i befintliga produktionsanläggningar utan att detta föregås av en tillståndsprövning. Verksamhetsutövaren ska, i stället för att ansöka om tillstånd, ges möjlighet att endast anmäla ändringarna till tillsynsmyndigheten. Det är ett snabbt och effektivt sätt att öka Sveriges energiberedskap och minska risken för brist på gas.

Viktigt att tidplaner blir obligatoriskt moment

Utredningen föreslår regelskärpning så att tidplaner ska upprättas av prövningsmyndigheterna i ny paragraf 22 kap 2d§. Det är en viktig förändring. Avgörande är att tillräckliga resurser tillförs så att tidplaner kan hållas.

Älägg tillsynsmyndigheten att sammanställa ändringar i ett konsoliderat tillståndsdokument

Energigas Sverige tillstyrker utredningens förslag att ändringstillstånd blir huvudregel i stället för fullständig prövning. Vidare så ansluter vi till Avfall Sveriges förslag om att tillståndsmyndigheten i samband med varje beslut om ändring eller utökning av tillståndet, ska vara ålagd att sammanställa gällande beslut i ett konsoliderat tillståndsdokument, där ändringarna inkorporerats i tidigare tillstånd till ett enda tillståndsdokument.

Med vänliga hälsningar,

Maria Malmkvist
Vd

Linus Klackenber
Ansvarig Produktion